

Мемлекеттік орман күзеті, орман өртін сөндіру станциясының қызметкерлерін, орман және табиғат қорғау мекемелерінің басшыларын оқытуды ұйымдастыру және өту қағидалары бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің м.а. 2023 жылғы 10 қарашадағы № 605 және Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 14 қарашадағы № 320-Ө бірлескен бұйрығы

"Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 12-бабының 44) тармағына сәйкес мемлекеттік орман күзеті, орман өртін сөндіру станциясы қызметкерлерінің және табиғат қорғау және орман мекемелері басшыларының оқудан өтуді ұйымдастыру мақсатында БҰЙЫРАМЫЗ:

1. Қоса беріліп отырған Мемлекеттік орман күзеті, орман өртін сөндіру станциясының қызметкерлерін және орман және табиғат қорғау мекемелерінің басшыларын оқытуды ұйымдастыру және өту қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) бекітілсін.

2. Облыс әкімдіктері, орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі аумақтық инспекцияларының басшылары аталған санаттағы қызметкерлерді оқытуды уақтылы ұйымдастыру бойынша осы Қағидалардан туындайтын шараларды қабылдасын.

3. Осы бірлескен бұйрықтың орындалуы бойынша жұмысты Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетіне (Д.Ғ. Тұрғанбаев), орындалуының үйлестіруді Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігінің Өртке қарсы қызмет комитетіне (Р.Ф. Камалов) жүктелсін.

4. Осы бірлескен бұйрық мемлекеттік орган басшыларының соңғысы қол қойған күнінен бастап күшіне енеді.

Қазақстан Республикасының
Төтенше жағдайлар министрінің
міндетін атқарушы
Қазақстан Республикасының
Экология және табиғи ресурстар министрі

_____ Б. Сыздықов _____
_____ Е. Нысанбаев _____

Қазақстан Республикасының
Экология және табиғи
ресурстар министрінің
2023 жылғы "14" қарашадағы
№ 320-Ө
Қазақстан Республикасының
Төтенше жағдайлар министрінің
2023 жылғы "10" қарашадағы
№ 605 бірлескен бұйрығымен
бекітілген

Мемлекеттік орман күзеті, орман өртін сөндіру станциясының қызметкерлерін және орман және табиғат қорғау мекемелерінің басшыларын оқытуды ұйымдастыру және өту қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Осы Қағидалар мемлекеттік орман күзеті, орман өртін сөндіру станциясының қызметкерлерін және табиғат қорғау және орман мекемелерінің басшыларын мемлекеттік орман қорының аумағында өрттердің алдын алу, анықтау және сөндіру дағдыларына оқытуды ұйымдастыру және өту тәртібін айқындайды.

2. Қызметкерлерді оқыту міндеті "Азаматтық қорғау туралы" 2014 жылғы 11 сәуірдегі № 188-V Қазақстан Республикасының Заңы 12-бабының 44-тармағында көзделген құзыретке сәйкес ормандардағы өрт қауіпсіздігі талаптарын білу, орман өрттерінің алдын алу жөніндегі іс-шараларды орындау, оларды уактылы анықтау және жоюды қамтамасыз ету, сондай-ақ орман өрттерінің зардаптарын жою бойынша орман өрттерінің зардаптарын жою жөніндегі дағдыларды алу үшін айқындалады.

3. Мемлекеттік орман күзеті (бұдан әрі – МОК), орман өртін сөндіру станциясы (бұдан әрі - ОӨС) қызметкерлерінің және табиғат қорғау және орман мекемелері басшыларының оқудан өтуді ұйымдастыруды және бақылауды жұмыс беруші жүзеге асырады.

Табиғат қорғау және орман мекемелерінің қызметкерлері мен басшыларының оқудан өтуін бақылауды Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің облыстық орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі аумақтық инспекциялары (бұдан әрі – Инспекция) жүзеге асырады.

4. Қауіпсіздік техникасы мәселелері әр сабақта қаралуға (пысықталуға) жатады.

5. Өртті сөндіру тактикасын (тәсілдерін), өртті сөндіруге қатысушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелерін, орман-дала учаскелерінің өрт қауіптілігін, өрт техникасы мен байланыс құралдарын (қызмет түріне байланысты), өртке қарсы сумен жабдықтауды қоса алғанда, орман өрттерін өрт сөндіру саласындағы қызметті регламенттейтін нормативтік құқықтық актілерді білу, сондай-ақ қорғалатын орман алқабының ерекшеліктерін ұдайы зерделеу әрбір қызметкердің міндеті болып табылады және оның білімін тексеру кезінде ескерілетін болады.

6. Оқыту нәтижелері сынақтарды қабылдау хаттамаларында және оқудан өткені туралы сертификатта көрсетіледі. Олар қызметкердің негізгі құзыреттерінің болуын растайтын құжаттар болып табылады.

7. ТЖМ білім беру ұйымына барумен және кері қайтумен, оқу кезеңінде тамақтанумен және тұрумен байланысты шығындарды өтеуді жұмыс беруші қамтамасыз етеді.

2. МОК және ОӨС қызметкерлерін оқытуды ұйымдастыру тәртібі

8. МОК және ОӨС басшылары мен қызметкерлері орман және дала өрттерін сөндіру дағдыларына оқытылады. Оқыту Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің М. Ғабдуллин атындағы азаматтық қорғау академиясының оқу орталықтарында (бұдан әрі – Оқу орталығы) жүргізіледі.

9. Жыл сайын 10 қарашадан кешіктірмей жұмыс беруші осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес өтінім қалыптастырады және инспекцияға жібереді.

10. Облыстық аумақтық инспекциялар жиынтық өтінімдерді қалыптастырады және 2-қосымшаға сәйкес тіркеу бойынша оқу орталығына жібереді.

11. Оқу орталығы өтінімдер негізінде жыл сайын 1 желтоқсанға дейін оқу тобындағы 30 тыңдаушының есебінен келесі жылдың қаңтар-наурыз айларына арналған оқу жоспарын әзірлейді және бекітеді.

12. Дәріскерлердің, сондай-ақ емтихан комиссиясының құрамы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелерінің тиісті бұйрықтарымен айқындалады, онда тыңдаушыларды оқыту қорытындылары бойынша бақылау (тестілеу) жүргізу мерзімдері мен нысаны бекітіледі. Көрсетілген бұйрықтар Оқу орталығына оқу басталғанға дейін 10 жұмыс күнінен кешіктірілмей жіберіледі.

13. Қорытынды бақылауды жүргізу нысаны тестілеуді тапсыру түрінде жүргізіледі, қорытынды бақылау материалдарын инспекция әзірлейді және бекітеді.

3. МОК және ОӨС қызметкерлерін оқытуды жүргізу тәртібі

14. Оқыту формасы - дәріс және практикалық сабақтар. Тақырыптар білім алушылардың санатын ескере отырып, осы Қағидаларға 5-қосымшаның нысанына сәйкес білім беру бағдарламасынан іріктеп инспекциямен айқындалады. Өртті сөндіруді ұйымдастыруға және басшылыққа алуға байланысты тұлғалар кемінде - 36 сағат, өртті тікелей сөндіруге байланысты тұлғалар кемінде - 26 сағат.

15. Сабақтар әр топқа Академия бекітетін кестеге сәйкес өткізіледі.

16. Оқу орталықтарында лекциялық және практикалық сабақтарды өткізуді оқу орталықтарының оқытушылар құрамы, сондай-ақ осы Қағидалардың 12-тармағында көзделген бұйрыққа сәйкес жағымпаз өрттердің алдын алу және оларға қарсы күрес саласында теориялық және практикалық тәжірибесі бар құзыретті лекторларды жіберу арқылы инспекция қамтамасыз етеді.

17. Дәріс сабақтары күн сайын сағат 9:00-ден 13:20-ға дейін, 80 минут ішінде 10 мин үзіліспен өткізіледі. Практикалық сабақтар түстен кейін сағат 15:00-ден бастап 17:50-ге дейін өткізіледі. Дәріскер болмаған жағдайда, сондай-ақ практикалық сабақтарды өткізу үшін қолайсыз ауа райы жағдайында сабақ кестесіне өзгерістер енгізуге жол беріледі.

18. Жұмыс беруші қызметкерлерді оқытуға жібермес бұрын жол жүру және оқу процесінде жүріс-тұрыс ережелері туралы нұсқама өткізуді жүзеге асырады.

19. Академияның бұйрығымен оқу кезеңіне келген МОК және ОӨС қызметкерлері тыңдаушылар қатарына қабылданады.

20. Тыңдаушылардың Оқу орталықтарына келгеннен кейін өздерімен бірге жеке басын куәландыратын құжаттары, маусым бойынша тәжірибелік сабақтарға арналған арнайы киімдері және қажетті жазбаша керек-жарақтары болуы қажет.

21. Оқуды аяқтағаннан кейін тыңдаушылар тест түрінде сынақ тапсырады. тесттерді қабылдауды инспекция өкілдерінің құрамынан құрылған емтихан комиссиясы осы Қағидалардың 12-тармағына сәйкес жүзеге асырады, тесттерді тапсыру нәтижелері еркін нысанда хаттамамен ресімделеді.

22. Тест нәтижелерін бағалау үшін осы Қағидаларға 6-қосымшаға сәйкес оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі пайдаланылады.

23. Тестілеу нәтижелері тыңдаушыларға ол аяқталғаннан кейін хабарланады. Қанағаттанарлықсыз баға алған кезде тыңдаушыларға тестті сол күні қайта тапсыру мүмкіндігі беріледі. Қайта тапсыру нәтижелері бойынша алынған "қанағаттанарлықсыз" баға тыңдаушыны оқудан шығаруға және сертификат беруден бас тартуға негіз болып табылады, сондай-ақ орман өрттерін сөндіру жөніндегі қызметті жүзеге асыруға мүмкіндік бермейді.

24. Емтихан комиссиясының хаттамасы негізінде оқудан өткен және тестілеуден сәтті өткен адамдарға қатысты Академия үш жұмыс күні ішінде оқуды аяқтауға байланысты тыңдаушыларды оқудан шығару туралы бұйрық шығарады және осы Қағидаларға 7-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өзінің интернет-ресурсында (электрондық форматта) оқудың аяқталғанын растайтын сертификаттарды орналастырады.

4-тарау. Оқудан шығару негіздері

28. Оқудан шығарудың негіздері:

- 1) еңбек тәртібі мен дисциплинаны бұзу;
- 2) оқу орны бойынша дәлелді себептерсіз бір күннен артық болмауы;
- 3) өз қалауы бойынша;
- 4) оқу қорытындысы бойынша "қанағаттанарлықсыз" бағасына емтихан тапсыру;
- 5) оқуды аяқтау болып табылады.

Мемлекеттік орман күзеті,
орман өрт станциясы
қызметкерлерін және табиғат
қорғау және орман мекемелері
басшыларын оқытуды
ұйымдастыру және өту
қағидаларына
1-қосымша

Облыстарды Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің Азаматтық қорғау академиясының оқу орталықтарына бекіту

Ақтөбе облысы	Атырау облысы	БҚО	Маңғыстау облысы	Астана қ.	Қарағанды облысы	Ұлытау облысы	Павлодар облысы	Ақмола облысы	Қостанай облысы	СҚО
Ақтөбе к. оқу орталығы				Астана к. оқу орталығы			Көкшетау к. оқу орталығы			

Кестенің жалғасы

ШҚО	Абай облысы	Алматы қ.	Алматы облысы	Жетісу облысы	Жамбыл облысы	Шымкент қ.	Қызылорда облысы	Түркістан облысы
Өскемен қ. оқу орталығы	Алматы к. оқу орталығы					Шымкент к. оқу орталығы		

Мемлекеттік орман күзеті,
орман өрт станциясы
қызметкерлерін және табиғат
қорғау және орман мекемелері
басшыларын оқытуды
ұйымдастыру және өту
қағидаларына
2-қосымша

Облыстық орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі аумақтық инспекцияның басшысына _____ мемлекеттік орман күзетінің, орман өрт сөндіру станциясының қызметкерлерін және мекеме басшыларын _____ оқытуға 2024 жылғы қаңтар-наурыз айларына өтінім

№	ТАЖ, ЖСН, ұялы телефон.	Лауазымы	Білім алушылар санаты	Оқу кезеңі	Оқу орталығы орналасқан қаланың атауы

Мемлекеттік орман күзеті,
орман өрт станциясы
қызметкерлерін және табиғат
қорғау және орман мекемелері
басшыларын оқытуды
ұйымдастыру және өту
қағидаларына
3-қосымша

20__ жылғы қаңтар-наурыз айларына мемлекеттік орман күзетінің, орман өртін сөндіру станциясының қызметкерлерін және табиғат қорғау және орман мекемесінің басшыларын оқытуға өтінім

№ р/с	Білім алушылар санаты	Оқу кезеңі	Облыстардың орман мекемелері							
			Ақтөбе облысы	Атырау облысы	БҚО	Маңғыстау облысы	ҚОРЫТЫНДЫ	Астана қ.	Қарағанды облысы	
			Ақтөбе к. оқу орталығы						Астана к. оқу орталығы	

			1	2	3	4		5	6
1									
2									
3									

Кестенің жалғасы

Облыстардың орман мекемелері									
Ұлытау облысы	ҚОРЫТ ҮНДІ	Ақмола облысы	Қостанай облысы	СҚО	ҚОРЫТ ҮНДІ	ШҚО	Абай облысы	Павлодар облысы	ҚОРЫТ ҮНДІ
Астана қ. оқу орталығы		Көкшетау қ. оқу орталығы				Өскемен қ. оқу орталығы			
7		8	9	10		11	12	13	

Кестенің жалғасы

Облыстардың орман мекемелері									
Алматы қ.	Алматы облысы	Жетісу облысы	Жамбыл облысы	ҚОРЫТ ҮНДІ	Шымкент қ.	Қызылорда облысы	Түркістан облысы	ҚОРЫТ ҮНДІ	ҚОРЫТ ҮНДІ
Алматы қ. оқу орталығы					Шымкент қ. оқу орталығы				
14	15	16	17		18	19	20		

Мемлекеттік орман күзеті,
орман өрт станциясы
қызметкерлерін және табиғат
қорғау және орман мекемелері
басшыларын оқытуды
ұйымдастыру және өту
қағидаларына
4-қосымша

Лекторлар туралы мәліметтер (деректер) сабақтарды өткізуге тартылған

№ р/с	ТАЖ	Лауазымы	Ұялы телефон (WhatsApp)	Сабактың бекітілген тақырыбы	Өткізу күні мен уақыты
1					
2					
3					
Оқу орталығының оқытушылары өткізетін тақырыптар					

Мемлекеттік орман күзеті,
орман өрт станциясы
қызметкерлерін және табиғат
қорғау және орман мекемелері
басшыларын оқытуды
ұйымдастыру және өту
қағидаларына
5-қосымша

Мемлекеттік орман күзеті, орман өрт сөндіру станциясы, табиғат қорғау және орман мекемелері қызметкерлерін оқытудың білім беру бағдарламасы

Мақсаты: Орман өрттерінің, сондай-ақ ведомство объектілеріндегі өрттердің алдын алу, оларды анықтау және сөндіру жөніндегі қызметті орындау үшін қажетті кәсіби білімдерге, білуі мен дағдыларға оқыту

Оқыту формасы: жұмыстан қол үзіп оқыту

Бағдарламалық материалдың көлемі: 63 сағат

№ р/с	Бөлімдер мен тақырыптардың атауы	Барлығы сағат			Оқытушы ОАИ ОШЖДК/АҚА
Дәріс	Практ./ сем.				
1	2	3	4	5	6
1-бөлім: Ормандарды өрттен қорғау саласындағы заңнамалық және нормативтік құқықтық актілер					
1.	№ 1 тақырып. ҚР Орман кодексі (ормандарды қорғау бөлігінде). Қ Р ормандарындағы өрт қауіпсіздігі ережелері (оның функцияларына қатысты бөлігінде). " Әкімшілік құқық бұзушылық туралы" ҚР Кодексі (оның функцияларына қатысты баптар бөлігінде). " Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы" ҚР Заңы. Орман қорын қорғау және қорғау жөніндегі авиациялық	2			ОАИ

	жұмыстарды жүзеге асыру қағидалары. Орман иесінің орман өрт сөндіру станциясы туралы ереже. Орман өрт сөндіру қызметінде қабылданған терминдер мен анықтамалар.		2		
	БАРЛЫҒЫ	2	2		ОАИ
2-бөлім: Орман өрттері және олардың даму ерекшеліктері					
2.	№ 1 тақырып. Орман өрттерінің жіктелуі. Орман өрттерінің пайда болу және даму шарттары.	2	2		ОАИ
	БАРЛЫҒЫ	2	2		ОАИ
3-бөлім: ОАИ өртке қарсы профилактикасы					
3.	№ 1 тақырып. Ормандардағы өрт профилактикасы туралы жалпы түсініктер. Өртке қарсы тосқауылдардың жіктелуі. Кесу орындарын тазалау және кеспеағаштан тыс қоқыстарды жинау. Орман жолдарының құрылысы. Басқарылатын күйдіру арқылы өртке қарсы қорғаныс жолақтарын құру. Өрт су қоймаларының	2			ОАИ

	құрылысы. Өрт-бақылау пункттерінің, мұнаралардың, діңгектердің, ерте анықтау жүйелерінің желісін орнату.		2		
	БАРЛЫҒЫ	2	2		ОАИ
4-бөлім: Орман өрт сөндіру қызметінің жұмысын ұйымдастыру					
4.	№ 1 тақырып. Орман өрт сөндіру қызметтерінің жұмысын регламенттеу. Команданың ж е к е құрамының негізгі өрт сөндіру автомобиліндегі міндеттері жауынгерлік е с е п нөмірлерінің табелі бойынша жүргізіледі. Өрт сөндірушінің жабдықтарымен танысу. Дабыл бойынша жинау және шығу кезінде команданың ж е к е құрамының іс-қимыл тәртібі. Навигациялық аспаптарды және орман отырғызу жоспарын пайдалана отырып, орман өргінің орнын анықтау. Объективті бақылау	2			ОАИ

	аспаптары, оларды пайдалану тәртібі.		2		
	БАРЛЫҒЫ	2	2		ОАИ
5-бөлім: Байланыс және ақпараттық қамтамасыз ету					
5.	№ 1 тақырып. Байланыс жүйесін ұйымдастыру. Байланыс түрлері мен құралдары. Радиостанцияла рдың УКВ жұмыс принципі . Орман шаруашылығын д а қолданылатын радиостанцияла р д ы н тактикалық ж ә н е техникалық сипаттамалары.	2	2		ОАИ
6.	№ 2 тақырып. Ақпаратты жинау, өңдеу, беру және сақтау тәртібі. Жедел ақпарат түрлері. Радио алмасу қағидалары.	2		2	ОАИ
	БАРЛЫҒЫ	4	2	2	ОАИ
6-бөлім: орман өрттерін сөндіруді ұйымдастыру					
7.	№ 1 тақырып. Өрт сөндіру штабының жұмысын ұйымдастыру тәртібі. Орман өртін сөндіру басшысының, жедел өрт	2			ОО

	сөндіру штабы мүшелерінің және өрттегі жауынгерлік учаскелер басшыларының функционалдық міндеттері.		2		
	БАРЛЫҒЫ	2	2		ОО
7-бөлім: орман өрттерін сөндіру технологиясы					
8.	№ 1 тақырып. Өртті барлау және өртті сөндірудің бастапқы негізгі және ситуациялық жоспарларын жасау өртті сөндірудің техникалық тәсілдерінің жіктелуі	2	2		ОАИ
	БАРЛЫҒЫ	2	2		ОАИ
8-бөлім: Өрттің жекелеген түрлерін сөндіру тәсілдері, мен ерекшеліктері					
9.	№ 1 тақырып. Орман өрттерін сөндіру (жоғары, төменгі, теңбіл, шымтезек, тауларда). Дала өрттерін сөндіру. Өртті сөндіру және өртті қарауылдау.	4	4		ОАИ
	БАРЛЫҒЫ	4	4		ОАИ
9-бөлім: Орман өрттерін сөндіру кезіндегі еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы					
	№ 1 тақырып. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасының				

10.	<p>жалпы ережелері. Орман өрттерін сөндіруге рұқсат . Жеке қорғану құралдарымен (Ж Қ Қ) қамтамасыз ету тәртібі. Тәртіп арнайы киіммен және далалық жабдықтармен қамтамасыз ету. Өртті сөндіру бойынша жұмыс орындарында демалу және түнеу.</p>	2	2		ОАИ
11.	<p>№ 2 тақырып. Орман өрт сөндіру топтарын жеткізу кезіндегі қауіпсіздік талаптары. Өртті барлау, сөндіру жоспарын әзірлеу және жеке құрамды дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы. Шетін сөндіру кезіндегі қауіпсіздік шаралары. Күйдіру арқылы сөндіру кезіндегі жұмыстардың қауіпсіздігі. Өрт сөндіру құрамдарымен және техникалық құралдармен сөндіру кезіндегі жұмыстардың қауіпсіздігі. Өрттің әрекет ету аймағында</p>	2			ОАИ

	іздістіру-құтқару және эвакуациялық іс-шараларды ұйымдастыру.		2		
	БАРЛЫҒЫ	4	4		ОАИ
10-бөлім: Өрттердегі аурулар мен жарақаттар кезінде алғашқы көмек көрсетуді ұйымдастыру, зардап шеккендерді эвакуациялау.					
12.	№ 1 тақырып. Өрттердегі аурулар мен жарақаттар кезінде алғашқы көмекті ұйымдастыру, зардап шеккендерді эвакуациялау.	2	2		ОО
	БАРЛЫҒЫ	2	2		ОО
11-бөлім: орман өрттерін сөндіруде қолданылатын машиналар мен жабдықтар					
13.	№ 1 тақырып. Қолмен өрт сөндіру құралдары. Моторлы өрт сөндіру құралдары, жабдықтау мен жарактандыру. Техникалық өрт сөндіру құралдары. Аспалы жабдықтар мен агрегаттар.	2	2		ОО
	№ 1 тақырып. Орман өрттерін сөндіру кезінде қолданылатын				

14.	машиналар мен жабдыктар. Өрт сөндіргіш заттарды жеткізу (беру) құралдары мен тәсілдері.	2	2		ОО
	БАРЛЫҒЫ	4	4		ОО
12-бөлім: кәсіптік даярлық (1-қосымша)					
15.	Тікұшаққа отырғызу, тікұшақтан түсіру бойынша тренажерларда дайындық.	1	-	1	ОАИ
16.	1-жаттығу – " өртке" сигналы бойынша жинау және шығу	1	-	1	ОАИ
17.	2-жаттығу - оқу орман өртін сөндіру	1	-	1	ОАИ
18.	3-жаттығу - 2 (4 м) сору жеңдерін қоса отырып, су айдынына ОО орната отырып, "ашық су айдынынан" су алу.	2	-	2	ОАИ
19.	3.1-жаттығу – " ашық су қоймасынан" ҰТҚ су алу.	1	-	1	ОАИ
20.	4-жаттығу - жауынгерлік қанат жаю бөлімшесінің ОО берумен екі оқпан "Б" оқшау жану.	2	-	2	ОАИ
21.	4.1-жаттығу - жауынгерлік қанат жаю ШОӨК су берумен оқшау жану.	2	-	2	ОАИ

22.	5.-жаттығу - өрттің шетінде қозғалыста ШОӨК жауынгерлік орналастыру.	2	-	2	ОАИ
23.	6-жаттығу - ≥ 50 м биіктікке су беру. сорғыға екі сорғымен.	1	-	1	ОАИ
	Сынақтарды қабылдау	4	-	4	ОАИ
	БАРЛЫҒЫ	17		17	ОАИ
13-бөлім: Өрт сөндіру автомобильдерінің тактикалық-техникалық сипаттамалары, мақсаты және құрылымы және ШОӨК					
24.	№ 1 тақырып. Негізгі өрт сөндіру автомобильдерінің арнайы агрегаттарының қосымша берілістері. Өрт сөндіру автомобильдерінің қозғалтқыштарының қосымша салқындату жүйелері.	1	1		ОО
25.	№ 2 тақырып. Су және көбік түзетін ыдыс, су ыдысын, көбік түзетін және сорғы бөлігін жылыту. Көбікті сөндіру құралдары туралы жалпы мәліметтер.	1	1		ОО
	№ 3 тақырып. Өрт сорғылары. Орталықтан				

26.	тепкіш өрт сорғыларының вакуумдық жүйелері.	1	1		00
27.	№ 4 тақырып. Басқару органдары және негізгі өрт сөндіру автомобильдерінің қосымша жабдықтары.	1		1	00 / ОАИ
28.	№ 5 тақырып. Өрт сөндіргіш заттарға арналған арнайы шанақ пен ыдыстар.	1		1	00 / ОАИ
	БАРЛЫҒЫ	5	3	2	
14-бөлім: Өрт сөндіру автомобильдерін және олардың арнайы агрегаттарын диагностикалау, оларға техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу, ШОӨК					
29.	№ 1 тақырып. Өрт сөндіру автомобильдерін және олардың арнайы агрегаттарын, ШОӨК диагностикалау, техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу. Өрт сөндіру автомобильдеріне және ШОӨК техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану кезіндегі қауіпсіздік қағидалары.	2	2		00/ ОАИ

	БАРЛЫҒЫ	2	2		
15-бөлім: десанттық дайындық (ПВДР талаптары, СУ пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар)					
30.	№ 1 тақырып. Орман қорын қорғау және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды жүзеге асыру қағидалары. Десанттық жұмыстарды орындау ережелері (ДЖОЕ-2016).	2	2		ОАИ
	БАРЛЫҒЫ	2	2	1	
26-бөлім: Кәсіби дайындық (1-қосымша)					
31.	3.1-жаттығу – "Ашық су қоймасынан ШОӨК су алу".	1	-	1	ОАИ
32.	Жаттығу 4.1 - Жауынгерлік қанат жаю ШОӨК су берумен окшау жану.	1	-	1	ОАИ
33.	5.1-жаттығу - өрттің шетінде қозғалыста Ш О ө К жауынгерлік орналастыру.	1	-	1	ОАИ
	БАРЛЫҒЫ	3	-	3	
	Қорытынды бақылау				
34.	Емтихан қабылдау (тестілеу)	4	4		ОАИ
	БАРЛЫҒЫ	63	35	28	

Ескертпе: сабақ тақырыптарын оқытуды инспекциямен келісім бойынша Оқу орталығы айқындайды.

Мемлекеттік өртке қарсы қызметтің құзретіне жатпайтын тақырыпты инспекция жеткізуі тиіс.

1. БАҒДАРЛАМАНЫ ЗЕРДЕЛЕУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

Табиғатты қорғау және орман мекемесінің МОК және ОӨСС қызметкерлерін даярлау бағдарламасы орман өрттерін сөндіру саласындағы білім деңгейін және кәсіби құзыреттілігін арттыруға бағытталған.

Оқу бағдарламасында сабақтың келесі түрлері қарастырылған: дәрістер мен практикалық сабақтар.

Дәрістер тыңдаушыларға зерттелетін мәселелер бойынша жүйелі білім негіздерін береді, негізгі күрделі ережелерді ашады.

Практикалық сабақтар дәрістердің белгілі бір тақырыптары бойынша білімді тереңдету және бекіту мақсатында және оқу әдебиеттерімен өзіндік жұмыс барысында өткізіледі.

Оқыту барысында оқытушының таңдауы бойынша оқу сабақтарының барлық түрлерінде бақылау сауалнамасы нысанында ағымдағы бақылау жүзеге асырылады.

1-бөлім. Ормандарды өрттен қорғау саласындағы заңнамалық және нормативтік құқықтық актілері

1-тақырып. ҚР Орман Кодексі (орман өрті бөлігінде). ҚР ормандарындағы өрт қауіпсіздігі ережелері (оның функциялары бөлігінде). ҚР Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексі (оның функцияларына қатысты мақалалар бөлігінде). "Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы" ҚР Заңы. Орман қорын күзету және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды жүзеге асыру қағидалары. ҚР ормандарындағы өрт қауіпсіздігі ережелері. "Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы" ҚР Заңы. Орман өрті қызметінде қабылданған терминдер мен анықтамалар.

2-бөлім. Орман өрттері және олардың даму ерекшеліктері

1-тақырып. Орман өрттерінің жіктелуі. Орман өрттерінің пайда болу және даму шарттары.

Орман өрттері және олардың даму ерекшеліктері.

3-бөлім. ОАИ өртке қарсы профилактикасы

№1-тақырып: Ормандардағы өрт профилактикасы туралы жалпы түсініктер. Өртке қарсы тосқауылдардың жіктелуі. Кесу орындарын тазалау және кеспеағаштан тыс қоқыстарды жинау. Орман жолдарының құрылысы. Басқарылатын күйдіру арқылы өртке қарсы қорғаныс жолақтарын құру. Өрт су қоймаларының құрылысы. Өрт-бақылау пункттерінің, мұнаралардың, дінгектердің, ерте анықтау жүйелерінің желісін орнату.

4-бөлім: Орман өрт сөндіру қызметінің жұмысын ұйымдастыру

№1-тақырып: Орман өрт сөндіру қызметтерінің жұмысын регламенттеу. Команданың жеке құрамының жауынгерлік есеп нөмірлерінің табелі бойынша негізгі

өрт сөндіру автокөлігіндегі міндеттері. Өрт сөндірушінің жабдықтарымен танысу. Дабыл бойынша жинау және шығу кезінде команданың жеке құрамының іс-қимыл тәртібі. Навигациялық аспаптарды және орман отырғызу жоспарын пайдалана отырып, орман өртінің орнын анықтау. Объективті бақылау аспаптары, оларды пайдалану тәртібі.

5-бөлім: Байланыс және ақпараттық қамтамасыз ету

№ 1 тақырып. Байланыс жүйесін ұйымдастыру. Байланыс түрлері мен құралдары. Ультракысқатолқынды (УҚТ) радиостанциялардың жұмыс принципі. Орман шаруашылығында қолданылатын радиостанциялардың тактикалық және техникалық сипаттамалары.

№ 2 тақырып. Ақпаратты жинау, өңдеу, беру және сақтау тәртібі. Жедел ақпарат түрлері. Радио алмасу қағидалары.

6-бөлім: орман өрттерін сөндіруді ұйымдастыру

№ 1 тақырып. Өрт сөндіру штабының жұмысын ұйымдастыру тәртібі. Орман өртін сөндіру басшысының, жедел өрт сөндіру штабы мүшелерінің және өрттегі жауынгерлік учаскелер басшыларының функционалдық міндеттері.

7-бөлім: Орман өрттерін сөндіру технологиясы

1-тақырып. Өртті барлау және өртті сөндірудің бастапқы, негізгі және ситуациялық жоспарларын жасау. Өртті сөндірудің тактикалық тәсілдері мен тәсілдерінің жіктелуі. Орман өрттерін сөндірудің негізгі техникалық тәсілдері. Өртті барлау және өртті сөндірудің бастапқы, негізгі және ситуациялық жоспарларын жасау.

Өртті сөндірудің тактикалық тәсілдері мен тәсілдерінің жіктелуі. Өрттің шетіне отты жағу. Өрттің шетін топырақпен толтыру. Суды қолдану. Өрт сөндіргіш сұйықтықтарды жеткізу (беру) құралдары мен тәсілдері. Ылғалдандырғыштар мен көбік түзгіштерді қолдану. Ретарданттарды қолдану (авиациялық қолданылатын өрт сөндіргіш құрамдар). Күйдіруді қолдану. Күйдіруді орындаудың негізгі ережелері. Жасыту түрлері. Қолданылатын жабдық. Минералданған, суланған бөгеу және тірек жолақтарын төсеу және табиғи кедергілерді пайдалану.

8-бөлім: Өрттің жекелеген түрлерін сөндіру тәсілдері, тәсілдері мен ерекшеліктері.

№1-тақырып. Орман өрттерін сөндіру (жоғары, төменгі, теңбіл, шымтезек, тауларда). Дала өрттерін сөндіру. Өртті сөндіру және қарауылдау. Өрттің жекелеген түрлерін сөндіру тәсілдері, тәсілдері мен ерекшеліктері. Орман шатырының астындағы төменгі өрттерді сөндіру. Орманмен жабылмаған орман алқаптарындағы өрттерді сөндіру (қоқыстанған кесінділерде, өрттерде, жел соққыштарда). Өртті сөндіру. Дақты өрттерді сөндіру. Топырақ өрттерін сөндіру. Таудағы орман өрттерін сөндіру. Дала өрттерін сөндіру технологиясы

9-бөлім: Орман өрттерін сөндіру кезіндегі еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы

№1-тақырып. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасының жалпы ережелері. Орман өрттерін сөндіруге рұқсат. Жеке қорғану құралдарымен (ЖҚК) қамтамасыз ету тәртібі. Тәртіп арнайы киіммен және далалық жабдықтармен қамтамасыз ету. Өртті сөндіру бойынша жұмыс орындарында демалу және түнеу. Орман өрті кезеңіне арналған лагерьді жайластыру.

№2-тақырып. Орман өрт сөндіру топтарын жеткізу кезіндегі қауіпсіздік талаптары. Өртті барлау, сөндіру жоспарын әзірлеу және жеке құрамды дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы. Шетін сөндіру кезіндегі қауіпсіздік шаралары. Күйдіру арқылы сөндіру кезіндегі жұмыстардың қауіпсіздігі. Өрт сөндіру құрамдарымен және техникалық құралдармен сөндіру кезіндегі жұмыстардың қауіпсіздігі. Өрттің әрекет ету аймағында іздестіру-құтқару және эвакуациялық іс-шараларды ұйымдастыру.

10-бөлім: Өрттердегі аурулар мен жарақаттар кезінде алғашқы көмек көрсетуді ұйымдастыру, зардап шеккендерді эвакуациялау.

№1-тақырып. Өрттердегі аурулар мен жарақаттар кезінде алғашқы көмекті ұйымдастыру, зардап шеккендерді эвакуациялау.

11-бөлім. Орман өрттерін сөндіру кезінде қолданылатын машиналар мен жабдықтар

№1-тақырып. Қолмен өрт сөндіру құралдары. Моторлы өрт сөндіру құралдары, жабдықтар мен жарақтандыру. Техникалық өрт сөндіру құралдары. Аспалы жабдықтар мен агрегаттар.

Орман өрт сөндіргіштері, мотопомпалар, жеңдер мен арматура, үрлегіштер, тұтандырғыш аппараттар, қол және қоласты өрт сөндіру құралдары.

№ 2-тақырып. Орман өрттерін сөндіру кезінде қолданылатын машиналар мен жабдықтар. Өрт сөндіргіш заттарды жеткізу (беру) құралдары мен тәсілдері.

Техникалық өрт сөндіру құралдары, жабдықтар және моторлы құралдар.

1-косымша

12-бөлім. Кәсіби дайындық

"Қазавиаорманқорғау" РМҚК ОӨСС және орман өрт сөндіру десантшыларының қызметкерлерін кәсіби даярлау бойынша нормативтік жаттығулар кешені.

Тікұшаққа отырғызу, тікұшақтан түсіру бойынша тренажерларда дайындық.

1-жаттығу – "шығуға (ұшуға) команда (топ)" сигналы бойынша жинау.

Өрт сөндіру бөлімшелерінің жауынгерлік есебі жауынгерлік киімдерді (жабдықтарды) киеді, байланыс құралдарын (киілетін, тасымалданатын), жеке қорғаныс құралдарын алады және өрт сөндіру машинасында немесе ШОӨК да орын алады. Бақылау уақыты: 1 мин – өте жақсы, 1 мин 30 сек. - жарайды, 2 мин - қанағаттанарлық.

ОҚАЖ командасы (тобы) жауынгерлік киім (жабдық) киеді, байланыс құралдарын (киілетін, тасымалданатын), жеке қорғаныс құралдарын алады, жеке және командалық табор мүлкін, қол сөндіру құралдарын, мотопомпаны (жиынтықта), үрлегішті, ГЗҰЖ тікұшақ алаңына (тұрағына) ауыстырады.

Бақылау уақыты: 5 мин. – өте жақсы, 10 мин. - жақсы, 15 мин. - қанағаттанарлық.
2-жаттығу – "Шартты өртті сөндіру".

Аумағы 10 x 10 м. шартты өрттің белгіленген учаскесінде 5 қызметкерден тұратын команда (топ) құрамында орындалады. учаске құрғақ жанғыш материалдың (пішен, сабан) жұқа, борпылдақ қабатымен (қалыңдығы 3-5 см.) жабылады. Учаскенің шекарасында ұзындығы 2 м - ге дейін, d-ден 30 см-ге дейін бөрене төселген. учаскенің ортасында ауданы 1 м шаршы метр болатын сыйымдылық (ванна) орнатылады. Жанғыш қоспасы бар 1 л. қатысушылар түтінге қарсы маскаларда (газқағарларда) жұмыс істейді.

Команда (топ) ені кемінде 50 см минералданған жолақ жасайды. Минералданған жолақ учаскесінің ұзындығы 20 метрді құрайды.

Ұзындығы 20 м, ені 0.6 – 0,7 м тірек көбік жолағын төсеу көбік шығаратын саптамасы бар үрлегішті пайдалана отырып, рұқсатсыз және жыртылмай орындалады.

Бөренені шынжырлы арамен 3 бөлікке кесу және оны сыртқы жағына жинау жүргізіледі.

Тірек жолағы (көбік, минералданған) дайын болған кезде тұтандырғыш аппараттың көмегімен "күйдіру" орындалады. Күйдіру белгіленген ережелерді сақтай отырып орындалады.

Өрт жиегінің шартты пайдалана отырып, РОБ, ауа үрлегіштер немесе ГЗҰЖ (қолмен моторлау құралы) орындалады таралуына жол бермеу мақсатында жану үшін тірек жолағы.

Өрт ошағын қарқынды жану орталығында учаскесінің қолдана отырып, жүзеге асырылады АЦ (оқпан "В") немесе ШОӨК (ЖҚӨҚҚ).

3-жаттығу – "Ашық су қоймасынан ШОӨК су алу".

Бастапқы позиция – ШОӨК "Ашық су қоймасынан" (су бөшкесі) 10 м қашықтықта "Старт" сызығында орналасқан.

ШОӨК-ны ашық су қоймасына орнату екі адамнан тұрады - жүргізуші және орман өртін сөндірушісі (орман өрт сөндірушісі-десантшы): "ШОӨК су қоймасына орнатылсын!".

Бұл бұйрық бойынша жүргізуші ШОӨК-ны белгіленген жерге су көзіне орнатады, тұрақ тежегіш жүйесін қосады, дөңгелектерді кері тіректермен бекітеді. Өрт сөндірушісі бар жүргізуші төсемнен сорғыш жеңді, мотопомпаларды және қысым жеңін алады, оларды су көзіне жерге қояды. Өрт сөндіруші сорғыш жеңді мотопомпамен байланыстырады, оны тоғанға түсіреді, сорғыны сумен толтырады. Жүргізуші қысымды жеңді мотопомпаның шығатын құбырына бекітеді, жеңді ашады және оны ШОӨК сыйымдылығына түсіреді. Өрт сөндіруші мотопомпаны іске қосады және қысым құбырынан су беруді қамтамасыз етеді. Жүргізуші жеңді толтырғанға дейін ұстайды, "сорғыны тоқтату!".

Бастау - берілген команда. ШОӨК ашық су қоймасында орнатылған, қозғалтқыш төмен жылдамдықта жұмыс істейді. Өрт сөндіру жабдықтары өз орындарында бекітілген.

Аяқталуы - жеңқұбыр желісінен сыйымдылыққа су беру сәтінде уақыт белгіленеді.

4-жаттығу - жергілікті жану ошағына су берумен ШОӨК жауынгерлік орналастыру Бастапқы позиция – ШОӨК "Старт" желілерінде орналасқан.

Ол үш адамнан тұрады (жүргізуші және екі өрт сөндіруші). "Топ! "Б" екі оқпанына бір жеңнен екі жұмыс желісін тарта отырып, ошаққа (нысаналар бойынша) су бере отырып жауынгерлік өрістету - Марш!" орындалады:

№ 1, 2 өрт сөндірушілер мотопомпаның қысымды келте құбырларынан екі жұмыс желісін салады ("Спрут 3"). Өрт сөндірушілердің су беруге дайындығы - жоғары көтерілген оқпан. Жүргізуші сорғының сорғыш жеңін контейнерге қосады, кранды ашады, мотопомпаның қозғалтқышын іске қосады, оны қыздырады, сорғыны сумен толтырады, оқпандардың дайындығы бойынша қозғалтқыштың айналу жылдамдығын орташа деңгейге дейін арттырады және "В" бөшкелерінен су келгенге дейін қысымды ұстайды.

Бастау - берілген команда. ШОӨК "Старт" желісіне орнатылған, қозғалтқыш төмен жылдамдықта жұмыс істейді. Өрт сөндіру жабдықтары өз орындарында бекітілген.

Аяқталуы - "Б" бөшкелерінен су беру сәтінде уақыт белгіленеді.

5-жаттығу - өрттің шетінде қозғалыста ШОӨК жауынгерлік орналастыру.

Бастапқы позиция – ШОӨК "Старт" желілерінде орналасқан.

Ол төрт адамнан тұрады (жүргізуші және үш өрт сөндіруші). "Топ! Оң жақта (сол жақта) шетінде (нысанада) сумен қамтамасыз етілген жауынгерлік орналастыру – Марш!" орындалады:

Өрт сөндіруші 1 (топ аға) ЖҚӨҚҚ-дан тапаншасы бар қысымды шлангты ашады және алдыңғы жолаушылар орнын алады. Өрт сөндіруші 2 сыйымдылықтан су беру кран ашады, ЖҚО іске қосады және оның жұмысын қамтамасыз етеді. Өрт сөндіруші - 3 төсеуден келген РОБ толтырады, оны шығыс кранынан алған сумен толтырады, 10 метр ШОӨК артында бақылайды, жану ошақтарын жояды, таратады жану ошақтары. Аға топтың командасы бойынша жүргізуші одан 5-10 м қашықтықта белгіленген жиек бойымен төменгі берілісте қозғалысты орындайды. және (немесе) нысанаға жеңілдетеді

Бастау - берілген команда. ШОӨК "Старт" желілерінде орнатылған, қозғалтқыш төмен жылдамдықта жұмыс істейді. Өрт сөндіру жабдықтары өз орындарында бекітілген.

Аяқталуы – өрт жиегі бойынша таратылуы (нысана қатысу), уақыты тіркеледі сәтінде жануды тоқтату (зақымдану нысаналар).

6-жаттығу - ≥ 50 м биіктікке су беру.

Бастапқы позиция – топтар мен жабдықтар су көзінен 10 метр қашықтықта "Старт" желілерінде орналасқан.

Ол екі адамнан тұратын екі топпен (моторист және Магистраль) 20 градустан жоғары еңістерде орындалады. Су беру қашықтығы максималды.

"Сорғыға екі сорғымен биіктікке су беру-Марш!" орындалады:

Бірінші топтағы моторист мотопомпаны су көзіне орнатады, қоршау жеңін қосады, қысым желісін қосады, сорғыны сумен толтырады, сорғы қозғалтқышын іске қосады және жылытады. Бірінші топтағы магистраль су берудің максималды қашықтығына жең сызығын салады және дайын болған кезде қолын жоғары көтереді. Бірінші топтағы моторист, бірінші қабылдағыш командасын алғаннан кейін, желіге су беруді қосады, біртіндеп қуатты арттырады. Екінші топ бірінші жең сызығының соңына дейін созылады. "2" мотористі мотопомпаны және аралық сыйымдылықты орнатады, "2" қысым желісін қосады. Екінші топтағы магистраль су берудің максималды қашықтығына жең сызығын салады және дайын болған кезде қолын жоғары көтереді. Екінші топтағы Моторист сорғыш жеңді мотопомпаға қосады, оны аралық контейнерге батырады, бірінші жолдан суды аралық контейнерге берген кезде сорғыны сумен толтырады, сорғы қозғалтқышын іске қосады және қыздырады, баррельдің дайындығы туралы сигнал алады 2, сорғыны толтырған кезде біртіндеп қуатты арттырады. Суды ағызуға берген кезде радио арқылы екінші оқпан "Су беру бар!".

Бастауы - берілген команда. Топтар мен жабдықтар "Старт" сызығында орналасқан.

Аяқталуы - уақыт "Б" оқпанынан екінші жұмыс желісінің соңында су беру сәтінде және "су беру бар" радиобайланысы арқылы хабарлау кезінде тіркеледі.

Ескертпе: сабақ тақырыптарын оқыту білім алушылардың санатын ескере отырып ОАИ арқылы анықталады.

13-бөлім. Тактикалық сипаттамалар, өрт сөндіру автомобильдерінің мақсаты мен құрылымы және ШОӨК.

№1-тақырып. Өрт сөндіру автомобильдерінің қозғалтқыштарын қосымша салқындату жүйесінің негізгі өрт сөндіру автомобильдерінің арнайы агрегаттарының қосымша берілістері.

№2-тақырып. Су және көбік түзетін ыдыс, су ыдысын, көбік түзетін және сорғы бөлігін жылыту. Көбікті сөндіру құралдары туралы жалпы мәліметтер.

№3-тақырып. Өрт сорғылар. Орталықтан тепкіш өрт сорғыларының вакуумдық жүйелері.

№4-тақырып. Негізгі өрт сөндіру автомобильдерін басқару органдары және қосымша жабдықтар.

№5-тақырып. Өрт сөндіргіш заттарға арналған арнайы шанақ пен ыдыстар. Өртте негізгі әрекеттерді жүргізу.

14-бөлім. Өрт сөндіру автомобильдерін және оладың арнайы агрегаттарын диагностикалау, техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу.

№1-тақырып. Өрт сөндіру автомобильдерін және оладың арнайы агрегаттарын диагностикалау, техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу. Өрт сөндіру автомобильдеріне техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану кезіндегі қауіпсіздік қағидалары.

15-бөлім. "Орман қорын қорғау және күзету жөніндегі авиациялық жұмыстарды жүзеге асыру қағидаларының", ормандарды өрттен қорғау саласындағы басқа да заңнамалық және нормативтік құқықтық актілердің негізгі талаптары.

№1-тақырып. "Орман қорын қорғау және күзету жөніндегі авиациялық жұмыстарды жүзеге асыру қағидаларының", десанттық жұмыстарды орындау ережелері.

16-бөлім. Кәсіби дайындық (1-қосымша)

3.1-жаттығу. "Ашық су қоймасынан ШОӨК су алу.

4.1-жаттығу. Жауынгерлік орналастыру ШОӨК су берумен оқшау жану.

5.1-жаттығу. Өрттің шетінде қозғалыста ШОӨК жауынгерлік орналастыру.

Мемлекеттік орман күзеті,
орман өрт станциясы
қызметкерлерін және табиғат
қорғау және орман мекемелері
басшыларын оқытуды
ұйымдастыру және өту
қағидаларына
6-қосымша

Оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Ұпайлардың сандық баламасы	% мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95 – 100	Өте жақсы
A-	3,67	90 – 94	
B+	3,33	85 – 89	Жақсы
B	3,0	80 – 84	
B-	2,67	75 – 79	
C+	2,33	70 – 74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65 – 69	
C-	1,67	60 – 64	
D+	1,33	55 – 59	
D	1,0	50 – 54	Қанағаттанарлықсыз
FX	0,5	25-49	

Мемлекеттік орман күзетінің,
орман өрт станциясының және
табиғат қорғау және орман
мекемелерінің басшылары мен
қызметкерлерін оқытуды
ұйымдастыру және өту

(Білім беру ұйымының атауы)

СЕРТИФИКАТ

(атағы, тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда))

(оқудан өткен мерзімі)

(санат атауы)

оқу курстарынан өтті

Білім беру ұйымының бастығы _____

Место

для QR – кода

QR – код орны

_____ қаласы 20 _____ ж. " ____ " _____ тіркеу № _____